

Deu pistes per a un ús **no sexista** del llenguatge

Material de suport a la redacció de documents de la UAB,
en especial de les guies i els materials docents

L'any 2011 es va publicar la ***Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la UAB***, que és el document de referència sobre aquesta qüestió. Com a recordatori i a manera de difusió, en destaquem els punts més importants en forma de deu pistes.

1

La llengua en si mateixa no és sexista, però sí que ho pot ser l'ús que se'n faci.

2

Per referir-nos a grups que inclouen persones de sexes o gèneres diferents, les llengües catalana i castellana disposen del masculí genèric.

Aquest recurs, que no és sexista en si mateix, sí que contribueix a perpetuar la

invisibilització de les dones i a reforçar

una **visió androcèntrica** del món.

Per tant, hem d'intentar limitar-ne l'ús.

A continuació, us proporcionem recursos per fer-ho.

3

Sempre que puguem, utilitzem expressions invariables, genèriques, neutres o despersonalitzades per referir-nos a un grup que pot incloure persones de sexes o gèneres diferents.

En l'àmbit de la UAB ja són molt habituals els **termes inclusius** *professorat, personal, alumnat* (que preferim a la forma *estudiantat*) o *equip*.

- *professorat tutor, professorat permanent*
- *personal d'administració i serveis, personal informàtic, personal investigador, personal en formació,*
- *l'alumnat de pràctiques*
- *l'equip mèdic*

Atenció! Aquestes formes no es poden aplicar indiscriminadament, ja que només funcionen quan s'està parlant del conjunt del col·lectiu.

- *El nombre d'alumnes* (en lloc d'*El nombre d'alumnat*)
- *La Maria i el Pere són professors que m'han marcat* (en lloc de *La Maria i el Pere són professorat que m'ha marcat*)

Utilitzar **referents no personals** per referir-nos a persones indeterminades és una bona manera d'evitar l'ús del masculí genèric.

- *amb la col·laboració de:* (en lloc de *Col·laboradors:*)
- *autoria:* (en lloc d'*autors:*)
- *sol·licituds* (en lloc de *sol·licitants*)
- *formació en mediació* (en lloc de *formació de mediador*)
- *la justícia* (en lloc d'*els jutges*)
- *lloc de naixement:* (en lloc de *nascut/uda a:*)
- *amb el grau de:* (en lloc de *graduat/ada en:*)

Sempre hem de vigilar, però, de no alterar el significat quan fem ús d'aquestes formes.

4

Per referir-nos a una persona indeterminada, podem utilitzar noms invariables pel que fa al gènere o, en cas que no en disposem de cap que ens serveixi, podem utilitzar la forma doble.

Alguns dels **noms invariables** més comuns que podem utilitzar són *estudiant, persona, infant* i *individu*.

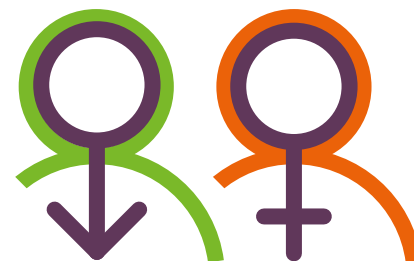
- *persona usuària, persona interessada, persona beneficiària de la beca*
- *persona experta*
- *carnet d'estudiant*

Si no disposem d'aquest tipus de solució, podem utilitzar la sempre sencera (la forma abreujada amb barres *només* es recomana per a textos amb limitació d'espai, impresos i formularis). Aquest recurs és molt habitual en textos normatius quan es fa referència a càrrecs:

- *el rector o rectora*
- *el secretari o secretària*
- *el president o presidenta de la Comissió*

forma doble,

Un altre cas particularment interessant és el de les ofertes de feina, en què la utilització de la forma doble anima les dones a participar-hi.

- *Concurs per a una plaça de catedràtic o catedràtica d'universitat*

També trobarem la forma doble en la salutació d'una carta de destinatari indeterminat.

- *Benvolgut senyor, benvolguda senyora,*

Cal recordar que els articles i els adjectius que acompanyen les formes dobles concorden amb el nom masculí.

- *el vicerector o vicerectora encarregat de...*

Insistim que la forma doble s'utilitza si ens referim a *una* persona indeterminada. En el cas de grups de persones indeterminades, l'ús de la forma doble no és gens freqüent i es limita a les salutacions i a casos en què vulguem fer èmfasi en la presència de les dones.

- *Amigues, amics,*
- *Senyores i senyors,*
- *Benvolgudes, benvolguts,*

5

Tinguem en compte que, de vegades, és més fàcil redactar la frase d'una altra manera que utilitzar les eines anteriors.

El resultat pot ser més **natural**.

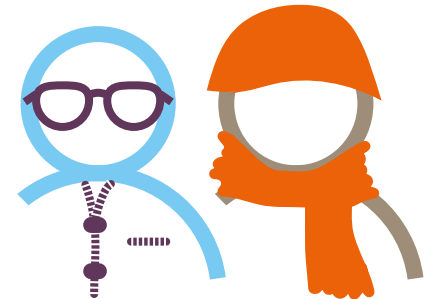
- *Qui sol·liciti* (en lloc de *la persona sol·licitant*)
- *Nom:* (en lloc de *Sr./Sra.:*)
- *Si teniu interès a* (en lloc de *Si esteu interessat a*)
- *Us donem la benvinguda a* (en lloc de *Benvinguts a*)
- *Cal decidir qui coordinarà el màster* (en lloc de *Cal decidir qui serà el coordinador o coordinadora del màster*)
- *Per renovar el carnet, cal...* (en lloc de *L'usuari o usuària que vulgui renovar el carnet ha de...*)

6

Evidentment, si ens referim a una persona concreta, hem d'utilitzar la forma masculina o femenina d'acord amb el *gènere sentit* d'aquesta persona, és a dir, el gènere amb què aquesta persona s'identifica. Des del 2017 la UAB disposa del

Protocol de canvi del nom legal al nom sentit adreçat a les persones transsexuals, transgènere i intersexuals de la comunitat de la UAB.

- *Maria Serra, rectora de la UAB*
- *Teresa Lluch, consellera de Treball i Afers Socials*

7

En català, per dirigir-nos a una persona en un àmbit formal, utilitzem el tractament de vós.

És el tractament tradicional i usual en el llenguatge administratiu i, a més, té l'avantatge que presenta **la mateixa forma** tant per al masculí i per al femení com per al singular i per al plural.

- *Em plau convidar-vos...*
(en lloc d'*Em plau convidar-lo, -la, -los, -les*)

8

Evitem qualsevol tipus d'estereotip sexista.

Tractem amb igualtat homes i dones. Per exemple:

Evitem l'ús del tractament *senyoreta* i utilitzem *senyor* i *senyora*, independentment de l'**estat civil** de les persones a què fem referència. En general, evitem expressions que transmetin la idea que les dones són menys adultes i vàlides que els homes de la seva mateixa edat (per exemple, no parlem de *noia* en lloc de *dona* o *senyora* en casos de dones adultes).

Evitem anomenar les dones per la seva **condició sexual** i els homes per la seva condició social.

- *Es presenten a concurs dues candidates i tres candidats* (en lloc d'*Es presenten a concurs tres candidats i dues dones*).

Evitem presentar les dones en relació de **dependència** dels homes quan els dos comparteixen una situació d'igualtat.

- *Han vingut a l'acte el degà de la Facultat i la vicerectora d'Alumnat* (en lloc d'*Han vingut a l'acte el degà de la Facultat i la seva dona, la vicerectora d'Alumnat*).

Utilitzem adjectius o expressions que puguin funcionar per a persones de tots els sexes o gèneres. Evitem expressions que impliquin un **judici de valor** sobre el fet de ser dona o home o un estereotip sobre com ha de ser un home o una dona (com ara les expressions amb els adjectius *masculí* o *femení*: *una actitud masculina*, *uns moviments femenins*).

No us referiu a les persones per l'**aspecte físic**, si no és realment rellevant per al missatge, ja que sovint quan ho fem estem expressant estereotips discriminatoris.

Evitem **pressupòsits** pel que fa al sexe, el gènere o l'orientació sexual de les persones.

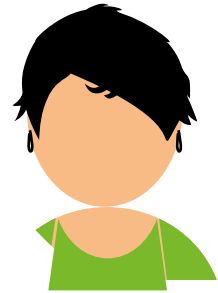
- *el personal de secretaria (en lloc de les secretàries)*
- *les persones afiliades i els seus cònjuges (en lloc d'els afiliats i les seves dones)*
- *els consellers i les seves parelles (en lloc d'els consellers i les seves dones)*

9

Visibilitzeu les dones en tots els àmbits.

Per exemple, en la **bibliografia**, indiquem sempre el nom de pila, a més dels cognoms, per tal de visibilitzar les autores.

- Margulis, Lynn; Sagan, Dorion. *Microcosmos. Quatre mil milions d'anys d'evolució des dels nostres ancestres microbians*. Barcelona: Publicacions de la UB, 2009.

10

Després de redactar qualsevol document, rellegiu-lo tenint en compte totes les indicacions anteriors.

Consulteu la *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la UAB*, en cas de dubte. Hi trobareu tots aquests recursos desenvolupats i amb els aclariments pertinents.

L'autora d'aquest document és Heura Marçal, del Servei de Llengües de la UAB. Creat per encàrrec de l'Observatori per a la Igualtat, amb el suport del CER Dones i Drets de la Facultat de Dret de la UAB. El document respon a la mesura 1.7. del Tercer Pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la Universitat Autònoma de Barcelona (2013-2017) i segueix els compromisos adquirits per la UAB amb la signatura de la Carta per a una comunicació sensible al gènere, en el marc del projecte FP7 EGERA –Effective Gender Equality in Research and the Academia.

